

GYŰJTŐ: KNEŽT ZUDIT
GYŰJTÉS IDEJE: 1966.

TART: GÖLLEI PÁSZTORÉLET

4. lap

FÖLDRAJZI osztály: GÖLLE

szaktanárs: VI/A

Iratgyűjtő

MSZ 5617

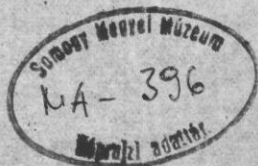
PAPIRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRKÖZS

ÁTVEZETVE AZ EGYSÉGES LTK. 1044- es TÍTELE ALÓL

Pásztorok élete göllei uradalomban a XX. sz. első felében

Adatközlő: Ükös Ferenc 56 éves volt pásztor, Gölle.
Gyűjtő: Knézy Judit, 1966. december 17.

"Édesapám Ükös János mindig a piarista papoknál volt szolgálatban, így a család 28 évig volt náluk. Csökölyben és aztán Urd-pusztán, majd Göllén. Édesapám kanász volt. A kanász-számadó komenciója 16 q gabona és 3 q árpa, 40 kg. só, 8 erdei méter fa volt, 1 hold kukorica föld + 200 négyszögöl kert használatra és 500 négyszögöl kaszáló. Ezenkívül járt még harmados részes krumpli föld. Fiai a bátyám meg én /Ferenc és István/ bojtárok voltunk édesapám mellett. Én hónapszámos voltam, öten voltunk olyan surgyánka legények, 80 db. anyagöbe mellett egész évben és pénzt kaptunk havonta. Bátyám Ükös István egy foka malac mellett volt / 400 db./ édesapám, Ükös János pedig egy foka südő mellett.

Taszáron voltak a kanyok, onnan hozták át őket / 8-at/ bugatni.

Állatok gyógyítása:

ha az állatnak szorulása volt, ezt láttuk arról, hogy erőlködött, s akkor tudtuk, hogy nincs trágya. Keserű sőt adtunk neki. Bélgyulladásnál, pestisnél lüttetett a bőre, tüdőgyulladásnál is huzott a vékonyba. Bélgyulladás esetén levágták a munkásoknak. Ha sebes volt az állat, jódtinktúrával lemostuk.

Szociális viszonyok:

a cselédeknel lakáshiány volt, néha két család is lakott egy szobában. Mi a téglavetőnél laktunk, de mi nem laktunk mással egy szobában. A Kokas-domb volt a tanya és akörül volt a legelő, a lapon volt forrásviz, ott gátat csináltak apámék és ott fürödtek a disznók, récék és kacsák. Apámék saját állataikat is itt tartották titokban.

Édesanyám szokott kendert vetni, abból szőtt mintást és simát, itt küttő-zsáknak nevezték. A mai Szabadság utca épült azon a helyen, ahol mi laktunk, 1945 után itt osztottak házhellet.

Pásztorművészet.

Ujévkor, pünkösdkor, húsvétkor rendeztek bálát. Egy cselédháznál kikapultak, bort vettek, citorára, hermonikára táncoltak, vagy fogadtak cigányokat. A pásztoroknak közösen volt a cselédekkel bál. Valamikor hallottam, hogy a régi öregek tudtak pásztorbált járni. Mi csárdást, verbunkost, valcert jártunk.

Volt itt egy Takács István nevű községi kanász, aki ostornyeleket, só-tartót, botot faragott. Bognárok is esztérgáltak ostornyelet. Valamikor a pásztorok agyonverték a kutyát, lenyuzták a bőrét, timsóval lemarratták, házissóval meghintették és kalapáccsal verték, hogy megpuhuljon. Ezután meghasogatták és 6, 8, vagy 12 águ ostort fontak. Rövid nyél volt, a végén volt a nyélfej, amire jött a telekszij és ezután a korbács, csapószij és sudár. Akik szerették a cifrát, három sallangót is tettek az ostorra, így is hívták, hogy sallangós ostor. A bátyám csontvégű ostornyelet csináltatott és szijjal volt a nyél is befonva. Alsóhetényben él még egy régi pásztor, akik tud ostort fonni."